



L'AUGMENT DELS CONFLICTES EN MATÈRIA AMBIENTAL I URBANÍSTICA A CATALUNYA

JUNY 2018

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

L'AUGMENT DELS CONFLICTES EN MATÈRIA AMBIENTAL I URBANÍSTICA A CATALUNYA

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya

1a edició: Juny 2018

L'augment dels conflictes en matèria ambiental i urbanística a Catalunya. Juny 2018

Maquetació: Síndic de Greuges

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS DE L'INFORME	5
2. CONSIDERACIONS.....	7
3. DIAGNOSI DELS PRINCIPALS ELEMENTS I INSTRUMENTS ADMINISTRATIUS CAUSANTS DE LA CONFLICTIVITAT TERRITORIAL	11
3.1. ANÀLISI SOCIOECONÒMICA	11
▪ Indicadors socials	
▪ Indicadors econòmics	
3.2. ANÀLISI DELS ELEMENTS I INSTRUMENTS ADMINISTRATIUS CAUSANTS DE LA CONFLICTIVITAT AMBIENTAL EN EL TERRITORI CATALÀ.....	15
▪ Conflictes generats per instruments de planificació urbanística i territorial	
▪ Conflictes generats pels dèficits en la planificació i gestió de l'entorn natural	
▪ Conflictes generats per la manca de control efectiu de la contaminació	
▪ Conflictes generats per la planificació energètica	
4. VIES CAP A LA SOLUCIÓ DELS CONFLICTES TERRITORIALS A CATALUNYA: JUSTÍCIA AMBIENTAL I RESTAURATIVA, EQUITAT I MEDIACIÓ	25
5. CONCLUSIONS	29
6. RECOMANACIONS.....	29

1. INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS DE L'INFORME

Aquest informe pretén analitzar com l'actuació de les administracions públiques ha generat un augment de la conflictivitat territorial a través dels instruments de planificació urbanística i territorial, que inevitablement ocasionen una afectació al medi ambient. Analitzar la diagnosi i les possibles vies de solució són els altres objectius de l'informe.

L'execució d'un projecte urbanístic, en funció de l'abast, pot alterar considerablement el paisatge d'un indret concret i, en definitiva, del territori. En l'*Informe al Parlament 2006*, el Síndic va fer referència al paisatge com el dret de les persones de gaudir d'un paisatge preservat. Es constata que el paisatge és tan transcendent que l'Estatut d'autonomia de Catalunya el reconeix com a bé objecte de protecció.

La Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, té com a objectiu principal preservar-ne els valors patrimonials, naturals, científics, econòmics i socials, per mitjà de la creació d'instruments diversos: els catàlegs i les directrius del paisatge (per integrar-los en el planejament territorial), les cartes del paisatge (com a instruments de concertació d'estratègies entre diversos agents territorials), l'Observatori del Paisatge (com a entitat col·laboradora i de suport a la Generalitat) i el Fons de Protecció, Gestió i Ordenació del Paisatge (com a instrument financer que ha de permetre dur a terme aquest seguit d'actuacions específiques).

El mateix preàmbul de la Llei del paisatge fa referència a l'impacte que determinades infraestructures han produït al paisatge, que ha patit processos de degradació i banalització. És important destacar l'article 2.a) de la llei esmentada, que estableix que l'actuació dels poders públics en matèria de paisatge ha d'afavorir l'evolució harmònica del paisatge d'acord amb els conceptes d'utilització racional del territori, de desenvolupament urbanístic sostenible i de funcionalitat dels ecosistemes.

Malauradament, si bé en els últims anys la crisi econòmica generalitzada pot haver

aturat alguns projectes, no ha significat un canvi total de paradigma ni de mentalitat, ja que les administracions han continuat aprovant, amb més o menys intensitat, projectes amb incidència ambiental, paisatgística i urbanística. No se sap cap a on reconduirà la situació la incipient sortida de la crisi, però hi ha prou indicis per pensar que la tendència urbanitzadora continuarà anant a l'alça.

Prova d'això és que l'alternativa zero, que seria prendre en consideració la possibilitat de no intervenir com la millor opció, no es té en compte en els casos d'avaluació estratègica de plans i programes ni tampoc en el cas d'avaluació ambiental de projectes.

En aquest sentit, són il·lustratius els casos del POUM de Pals, el projecte del port de Tossa de Mar, el xalet de Cala Golfet (Palafugell), l'aeròdrom del Bages i l'aeròdrom de la Gerdanya, que han estat objecte de queixes ciutadanes, i no únicament de persones afectades directes per l'execució dels projectes, sinó també com a mostra de la preocupació que pot suposar la degradació del territori, que cal protegir com un valor en benefici de tota la ciutadania.

D'altra banda, cal destacar que l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar el setembre de 2015 el document "Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible", que respon a la necessitat internacional de disposar d'un marc consensuat per afrontar els reptes globals de la humanitat. El Govern de la Generalitat de Catalunya, mitjançant el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, ha elaborat l'informe *L'Agenda 2030: Transformar Catalunya, millorar el món*, amb l'objectiu d'identificar els reptes estratègics que té plantejats Catalunya en cadascun dels objectius de desenvolupament sostenible.

També és interessant fer referència a la Llei 16/2017, d'1 d'agost, del canvi climàtic, que té com a objectiu reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i afavorir la transició cap a una economia neutra en emissions. En definitiva, contribuir a l'assoliment d'una societat més sostenible.

D'acord amb el preàmbul, aquesta llei persegueix cinc finalitats:

- Aconseguir que Catalunya redueixi les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) i afavorir la transició cap a una economia baixa en carboni.
- Reforçar i ampliar les estratègies i els plans que s'han elaborat durant els darrers anys.
- Promoure i garantir la coordinació de totes les administracions públiques catalanes, i fomentar la participació de la ciutadania, dels agents socials i dels agents econòmics.
- Esdevenir un país capdavanter en la investigació i l'aplicació de noves tecnologies, i reduir la dependència energètica de Catalunya de recursos energètics externs.
- Fer visible el paper de Catalunya al món, tant en els projectes de cooperació com en la participació en els fòrums globals de debat sobre el canvi climàtic.

La Llei estableix unes fites de reducció d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) per afavorir la transició de Catalunya cap a un model de desenvolupament sostenible i determina

que el país es compromet a assolir l'objectiu de reducció de les emissions de GEH del 40% per al 2030, del 65% per al 2040 i del 100% per al 2050 respecte als valors de 1990.

També inclou la garantia d'accés als recursos bàsics d'energia i aigua, i té en compte la vulnerabilitat de la població envers els impactes del canvi climàtic, especialment els anomenats *fenòmens extrems*, com ara les onades de calor, les de fred o les sequeres, etc.

Tanmateix, determinats preceptes d'aquesta llei van ser suspesos pel Tribunal Constitucional el passat 28 de novembre de 2017 (publicat BOE 4 de desembre de 2017), arran del recurs d'inconstitucionalitat presentat pel president del Govern espanyol.

No obstant això, el passat 27 de març de 2018 es va publicar en el BOE l'aixecament de la suspensió dels preceptes impugnats, a excepció de l'article 19.4, que fa referència al fet que el Govern no ha de concedir permisos d'exploració per a l'obtenció de gas i petroli d'esquist per fracturació hidràulica horitzontal (*fracking*), incloent-hi la relacionada amb l'obtenció de gas metà de capes de carbó amb utilització de fracturació induïda, i que continua suspès.

2. CONSIDERACIONS

2.1. L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

L'Estatut d'autonomia de Catalunya determina que els poders públics de Catalunya han de promoure el desenvolupament sostenible (article 4.3). L'article 27 es dedica als drets i els deures amb relació al medi ambient i estableix que “totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determinen les lleis.”

Les persones també “tenen dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i tenen el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el malbaratament.”

Finalment, el mateix precepte estatutari determina que totes les persones també tenen “el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantenir-lo i conservar-lo per a les generacions futures.”

A més, el text estatutari també dedica específicament l'article 46 al medi ambient, el desenvolupament sostenible i l'equilibri territorial, i proclama que “els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional”.

Aquest article, que s'inclou dins del capítol de l'Estatut dedicat als principis rectors que han d'orientar les polítiques dels poders públics de Catalunya, també assenyalava el següent:

- Les polítiques mediambientals s'han de dirigir especialment a la reducció de les diferents formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental, la utilització racional dels recursos naturals, la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i el

respecte als principis de preservació del medi, conservació dels recursos naturals, responsabilitat, fiscalitat ecològica i reciclatge i reutilització dels béns i els productes.

- Els poders públics han de fer efectives les condicions per a la preservació de la natura i la biodiversitat, han de promoure la integració d'objectius ambientals a les polítiques sectorials i han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.
- Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, la defensa del litoral, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles, i una distribució equilibrada al territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.
- Els poders públics han de facilitar a la ciutadania la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

2.2. LA PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA

2.2.1. Desenvolupament sostenible

El Parlament de Catalunya ha definit el *desenvolupament urbanístic sostenible* com “la utilització racional del territori i el medi ambient, i comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures”.

L'article 3 del Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme, afegeix que “el desenvolupament urbanístic sostenible, atès que el sòl és un recurs limitat, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, atenguin la preservació i la millora dels

sistemes de vida tradicionals a les àrees rurals i consolidin un model de territori globalment eficient”.

El mateix precepte determina que “l’exercici de les competències urbanístiques ha de garantir, d’acord amb l’ordenació territorial, l’objectiu del desenvolupament urbanístic sostenible.”

Amb el títol “Directrius per al planejament urbanístic”, l’article 9 de la Llei recorda que “les administracions amb competències en matèria urbanística han de vetllar perquè les determinacions i l’execució del planejament urbanístic permetin assolir, en benefici de la seguretat i el benestar de les persones, uns nivells adequats de qualitat de vida, de sostenibilitat ambiental i de preservació enfront dels riscos naturals i tecnològics”. També afegeix que “el planejament urbanístic ha de preservar els valors paisatgístics d’interès especial, el sòl d’alt valor agrícola, el patrimoni cultural i la identitat dels municipis”.

Certament, la legislació de règim local reconeix als municipis competències pròpies en matèria urbanística que inclouen el planejament urbanístic. Aquesta competència, per bé que té aspectes reglats, també té un marge de decisió àmpliament discrecional. Així doncs, els municipis poden dissenyar urbanísticament el seu territori i escollir d’entre diverses opcions –indiferents des del punt de vista jurídic– la que considerin, de manera motivada, més adequada per a l’interès local.

Ara bé, en l’exercici d’aquesta competència municipal hi ha aspectes reglats, com ara els que detalla l’article 3 de la Llei d’urbanisme, ja que l’exercici de les competències urbanístiques ha de garantir, d’acord amb l’ordenació territorial, l’objectiu del desenvolupament urbanístic sostenible, que és un dels principis generals de l’actuació urbanística. Segons l’apartat 1 d’aquest article, el desenvolupament urbanístic sostenible “es defineix com la utilització racional del territori i el medi ambient [...], i comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures”.

Així mateix, un dels límits de la discrecionalitat municipal en l’elaboració del planejament és l’afectació d’interessos supramunicipals. En aquest sentit, entre els motius d’interès supramunicipal que detalla l’article 87.3 de la Llei d’urbanisme s’inclouen la coherència amb la planificació territorial, l’adequació a la planificació mediambiental i a la política de desenvolupament sostenible, i l’adequació a les polítiques supramunicipals del protecció del patrimoni natural.

El mateix precepte també recorda que hi ha motius de legalitat que també limiten l’exercici de la competència municipal en urbanisme, com ara el sotmetiment a les determinacions pròpies del planejament urbanístic de rang superior o l’adequació a la legislació sectorial i urbanística.

Finalment, també cal fer esment del principi de jerarquia normativa i coherència del planejament urbanístic, que queda recollit en l’article 13 de la Llei d’urbanisme en els termes següents:

“1. El principi de jerarquia normativa informa i ordena les relacions entre els diversos instruments de planejament urbanístic en els termes que regula aquesta llei. Els instruments de gestió urbanística no poden vulnerar les determinacions del planejament urbanístic.

2. Els plans urbanístics han d’ésser coherents amb les determinacions del pla territorial general i dels plans territorials parcials i sectorials i facilitar-ne l’acompliment.”

2.2.2. Participació

L’article 8 del Text refós de la Llei d’urbanisme estableix que es garanteixen i s’han de fomentar els drets d’iniciativa, d’informació i de participació de la ciutadania en els processos urbanístics de planejament i de gestió. Amb aquesta finalitat, pel que fa al planejament municipal, hi ha dos instruments: els consells assessors urbanístics i el programa de participació ciutadana. Aquest programa expressa les mesures i les actuacions previstes per facilitar tant la divulgació i la comprensió dels objectius i del contingut

dels treballs de planejament, com la formulació d'al·legacions, suggeriments o propostes alternatives en el tràmit d'informació pública.

Aquests dos instruments de participació serveixen per potenciar la participació de les persones, mitjançant l'aportació d'idees i de suggeriments. L'objectiu és evitar que l'aprovació d'un pla urbanístic es converteixi en una imposició aparentment arbitrària de l'Administració o dictada per interessos econòmics privats i no en el resultat d'una elaboració meditada, justificada i democràtica, fruit d'una àmplia col·laboració de totes les persones que es vegin afectades pel pla. Aquesta participació s'ha de produir sobretot en les fases preliminars de l'elaboració dels plans, amb una finalitat diferent del tràmit d'informació pública, que respon més a la necessitat de vehicular la defensa dels interessos particulars que puguin resultar afectats.

Per fer efectiva i real aquesta participació, s'ha de garantir l'accés de tothom en el procés d'elaboració del planejament:

D'una banda, els tràmits d'informació pública i d'audiència no han d'incloure períodes de vacances per evitar que es debiliti la participació ciutadana. Es tracta d'anar més enllà del que estableix la disposició addicional desena del Text refós de la Llei d'urbanisme. Segons aquesta norma, aquest termini s'amplia en un mes quan coincideix totalment o parcialment amb el mes d'agost. Tot i aquesta ampliació ex lege del termini, fa l'efecte que l'Administració escamoteja l'efectivitat del tràmit si el fa coincidir o en publica l'obertura en dies de lleure o de vacances, com ara el mes d'agost o durant les festes de Nadal i de Setmana Santa.

D'altra banda, el Reglament de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret 305/2006, de 18 de juliol, estableix que tothom té dret a consultar els instruments sotmesos a informació pública i els instruments que hagin estat objecte d'aprovació provisional, i a obtenir-ne còpies. Però, perquè sigui possible la participació, s'ha de posar a l'abast de tothom informació clara i entenedora, i donar el suport tècnic necessari per facilitar la comprensió dels textos, sobretot quan es tracta d'instruments

de planejament de gran abast o de complexitat especial. Perquè la informació sigui eficaç, a més, el contingut dels plans no pot ser ni contradictori, ni ambigu, ni imprecís.

2.3. ÀMBIT MEDIAMBIENTAL

D'acord amb les directives europees, la regulació normativa del patrimoni natural i la biodiversitat s'inspira en principis com la prevalença de la protecció ambiental sobre l'ordenació territorial i urbanística, i la precaució i la cautela en les intervencions que puguin afectar els espais naturals protegits.

La impossibilitat d'aconseguir la reparació dels danys ambientals una vegada s'han produït, i també el cost que n'implicaria la reparació en el cas que fos possible, obliga els poders públics a donar prioritat i eficàcia a la intervenció prèvia en el disseny i l'aplicació d'instruments preventius. Per tant, davant l'existència d'indicis raonables d'afectacions ambientals, les administracions han d'adoptar l'opció més prudent i cautelosa i, alhora, la menys perjudicial.

Així doncs, una avaluació ambiental adequada de tot pla, programa o projecte que pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient no és un simple acte administratiu formal. L'acord que s'adopti ha de proporcionar una anàlisi en profunditat, d'acord amb els objectius de conservació establerts per als llocs de què es tracti. Així doncs, com a regla general, l'autorització ambiental únicament es pot concedir quan es tingui la certesa que l'activitat no produirà efectes perjudicials per a la integritat del lloc.

Un cas que en què ha intervingut el Síndic, i que és il·lustratiu, és el del Projecte per a l'execució de la II fase d'arranjament i pavimentació del camí de Sant Marçal per a la connexió de la carretera BV-5301 amb la BV-5114, que afectava inicialment 3.700 metres de camí forestal al bell mig del Parc Natural del Montseny. Ja durant la tramitació del projecte la Subdirecció General de Biodiversitat i Medi Natural i el Consell de Protecció de la Natura van concloure que la millor alternativa era deixar el camí com estava o replantejar el projecte.

En aquest supòsit, el bé jurídic que cal protegir és el Parc Natural del Montseny i l'actuació inicialment prevista pel Projecte fase II d'arranjament i pavimentació del camí de connexió de les carreteres BV-5301 amb BV-5114 no té res a veure amb l'actuació finalment autoritzada per la Ponència Ambiental i, per tant, es tracta d'una modificació substancial del projecte, ja que es va limitar a uns arranjaments puntuals en aquest camí de serveis del Parc Natural del Montseny.

Finalment, fruit de diverses gestions d'aquesta institució amb l'òrgan gestor del parc (Diputació de Barcelona), s'ha acordat la realització de la mínima intervenció en aquest camí, encara pendent de ratificació final.

Per tant, s'ha de tenir present l'alternativa zero, tant per als casos d'avaluació estratègica de plans i programes com en el cas d'avaluació ambiental de projectes. La manca de consideració d'una alternativa zero pot acabar convertint el procediment d'avaluació en un simple tràmit, i és necessari prendre en consideració la possibilitat de no intervenir com la millor opció estratègica o ambiental.

L'avaluació ambiental està pensada no per aconseguir una declaració de viabilitat ambiental dels plans i projectes, sinó per evitar agressions a la natura. L'ordenament jurídic pretén que es pugui triar entre diferents alternatives possibles i, per tant, que s'acabi optant per la que millor salvaguardi els interessos generals des d'una perspectiva global i integrada, i tenint en compte tots els efectes derivats de l'activitat planejada o projectada. Tot i així, aquesta elecció, si ha de poder aconseguir aquesta finalitat, ha de poder recaure –com a opció possible– en l'alternativa de no dur a terme el projecte en qüestió i, per tant, aquesta “alternativa zero” ha de poder tenir algun espai, alguna opció, en el procés d'avaluació.

Únicament s'admeten excepcions quan, malgrat les conclusions negatives de l'avaluació ambiental i la falta de solucions alternatives, s'ha de fer el pla, programa o projecte per raons imperioses d'interès públic de primer ordre.

Aquest enfocament permetria una avaluació efectiva de la viabilitat ambiental dels

projectes i evitaria el pernicios plantejament que tota actuació té un impacte sobre el territori i que cal escollir d'entre les actuacions possibles la menys dolenta.

És necessari intervenir? Aporta solució a un problema real afectar irreversiblement el territori o ecosistemes naturals? Hi ha formes alternatives d'abordar la situació a què el projecte pretén donar resposta? Cal donar el pes que té la valoració de l'alternativa zero, prevista en la legislació, com una forma d'assegurar la conservació del patrimoni comú davant d'actuacions injustificades.

Un bon exemple d'actuació injustificada, mal planificada i poc analitzada és el de la plataforma Castor. Un projecte de risc en què haurien d'haver prevalgut els criteris d'anàlisi tècnica i en què, per contra, van prevaler els interessos polítics. Malgrat l'existència de diversos informes que advertien del risc sísmic (Observatori de l'Ebre, Plataforma Ciutadana de les Terres del Sénia i la Generalitat de Catalunya), la Secretaria d'Estat per al Canvi Climàtic del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí no va incorporar en la declaració d'impacte ambiental un informe de l'Institut Geològic Nacional o de l'Institut Geològic Miner, que sí es va demanar un cop van tenir lloc els terratrèmols.

Així mateix, l'informe emès l'any passat pel Massachusetts Institut of Technology amb relació a la plataforma de gas Castor confirma les sospites, i és que els terratrèmols van ser originats per la injecció de gas al magatzem subterrani, que van causar sismicitat en el sistema de la falla Amposta.

Finalment, el mes de març de 2018, el Síndic va presentar un informe en el qual reclama al Govern espanyol que encarregui una auditoria sobre les condicions tècniques de la plataforma que determini el grau de responsabilitat de l'empresa i si les diverses decisions preses poden ser qualificades de negligència, incompetència o dol, atès que s'ha constatat que hi ha prou indicis per vincular els terratrèmols de setembre-octubre de 2013 originats als voltants de la plataforma Castor amb una actuació irregular de l'empresa promotora Escal UGS.

3. DIAGNOSI DELS PRINCIPALS ELEMENTS I INSTRUMENTS ADMINISTRATIUS CAUSANTS DE LA CONFLICTIVITAT TERRITORIAL

En aquest capítol s'analitzaran els principals elements i instruments administratius que, per acció o omissió, han estat l'origen de la conflictivitat territorial dels darrers anys. Per fer-ho, prèviament també s'analitzarà breument el context socioeconòmic en el qual té lloc, és a dir, quins indicadors també denoten un canvi de tendència en camps com ara la generació d'ocupació i riquesa, el repunt de sectors com la construcció, entre d'altres, i que poden ser factors que acompanyin i justifiquin aquest increment de la conflictivitat territorial a Catalunya.

3.1. ANÀLISI SOCIOECONÒMICA

En aquest apartat es fa una anàlisi dels principals indicadors socials i econòmics que ajuden a comprendre l'evolució del període 2007-2017. La intenció és entendre els principals paràmetres que expliquen l'actual situació de creixement econòmic que està comportant un augment del nombre d'afectacions al territori.

No es pretén fer una anàlisi exhaustiva i extensa, ja que no és l'objecte de l'informe, sinó disposar de dades bàsiques que ajudin a comprendre la situació plantejada.

Per dur a terme l'anàlisi, s'ha escollit el període 2007-2017 per examinar l'evolució entre el context socioeconòmic anterior a la crisi econòmica i la situació actual. La principal font de dades s'ha obtingut de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya) i de l'informe *Memòria econòmica de Catalunya 2016*, elaborat per la Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona.

3.1.1. Indicadors socials

Segons les dades de l'IDESCAT i de l'INE (Institut Nacional d'Estadística), el primer trimestre del 2017 el nombre de persones actives a Catalunya ha estat de 3.774.600. La taxa d'activitat se situa en el 61,8%, una de les més baixes registrades en els últims deu anys.

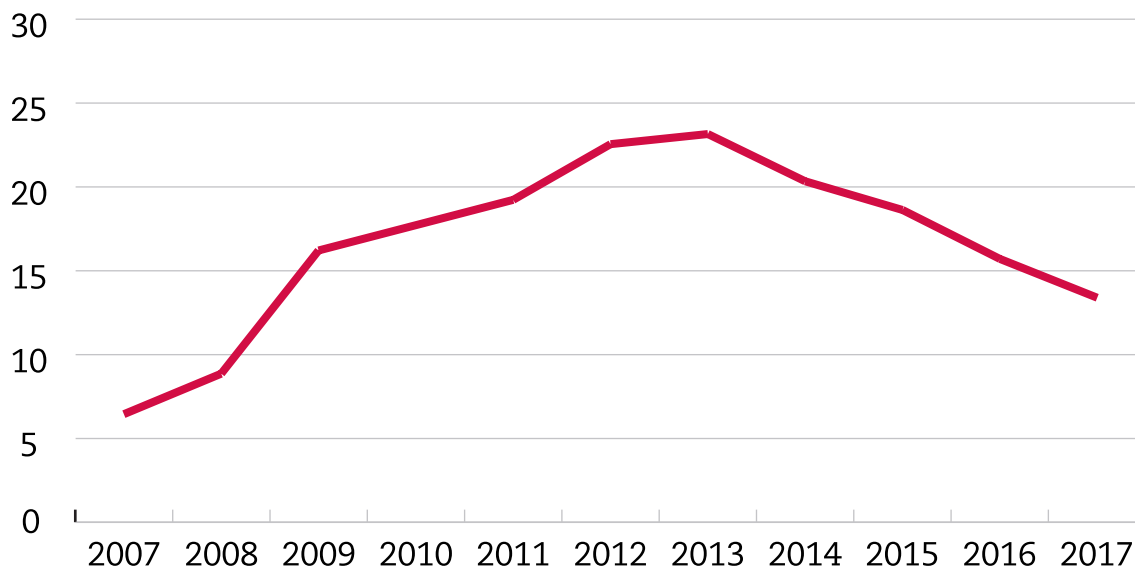
Amb relació a l'ocupació, hi ha 3.197.900 de persones ocupades, un 9,1% menys que el primer trimestre del 2007. Segons les dades que conté la *Memòria econòmica de Catalunya 2016*, l'ocupació ha crescut un 3,4% en mitjana anual respecte al 2015, i ha assolit una xifra de 3.183.900 persones el 2016, segons les dades de l'Enquesta de població activa de l'INE. Feia deu anys que no s'assolia una taxa de creixement tan elevada (el 2006), però en valors absoluts la xifra de persones ocupades de 2016 encara està 400.000 persones per sota del màxim històric assolit el 2008. Com a resultat d'aquest comportament positiu de l'ocupació, la taxa d'ocupació ha arribat al 52,3%, la més alta des de 2010.

S'han registrat taxes de creixement de l'ocupació no vistes des d'abans de la crisi, fet que ha permès recuperar fins al 35% de l'ocupació perduda entre 2008 i 2013 (Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona, 2017).

Pel que fa a l'atur, la població desocupada és de 576.700 persones, més del doble de les 250.700 del 2007.

L'evolució de la taxa d'atur (vegeu el gràfic 1) mostra clarament els efectes de la crisi econòmica i social. El gràfic compara la taxa d'atur (%) en els primers trimestres anuals del període 2007-2017, i es pot observar un augment progressiu des del 2008 (7,52%) fins a arribar a un màxim el 2013 (24,45%). En el primer trimestre del 2017, la taxa d'atur és del 15,28%, més del doble que el primer trimestre del 2007 (6,65%).

Gràfic 1. Taxa d'atur (%) en el període 2007-2017 (unitats: milers de persones)



Font: Idescat, a partir de dades de l'Enquesta de població activa de l'INE

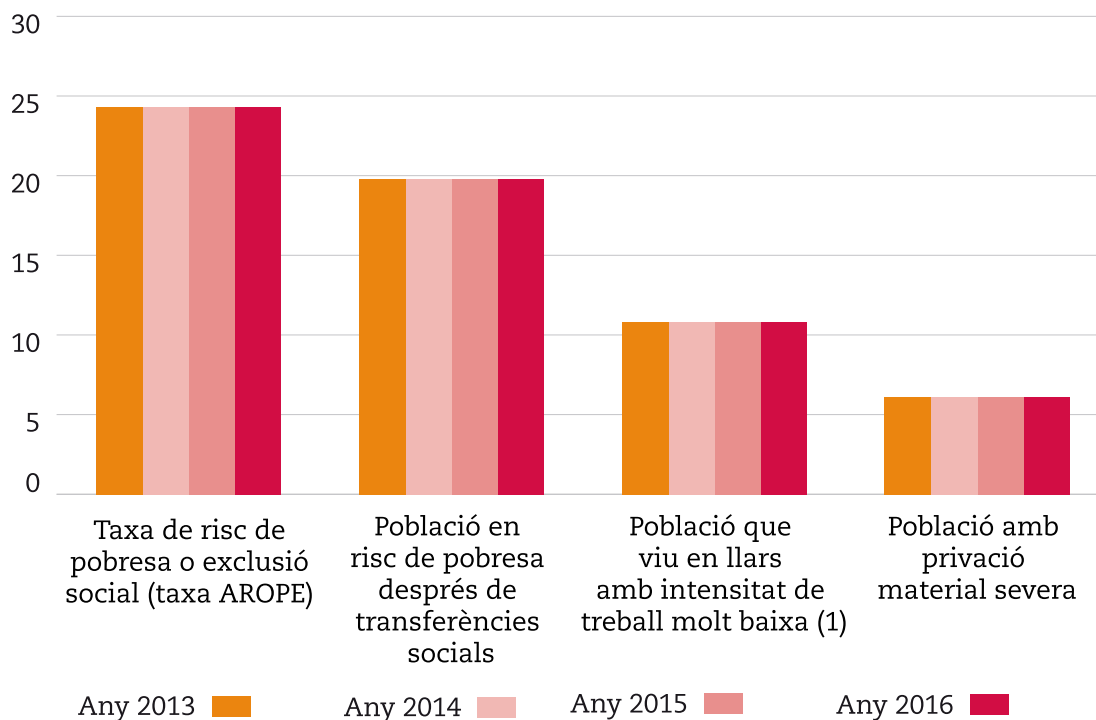
La taxa de risc de pobresa (taxa AROPE)¹, a partir de la sèrie de dades de l'IDESCAT del 2013 al 2016² (Gràfic 2), mostra una tendència a la reducció progressiva de la taxa de pobresa o exclusió social (taxa AROPE) i del component “població que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa” a excepció de l'alça de l'any 2014. En el cas del

component “població en risc de pobresa després de transferències socials”, després del creixement del 2014 es redueix la taxa en el període 2014-2015. En el cas del component “població amb privació material severa”, l'augment de la taxa del 2014 continua durant el 2015 i no es comença a reduir fins al 2016.

¹ La taxa AROPE (acrònim de l'anglès At-risk-of poverty and exclusion) és un indicador sintètic que té en compte altres tres indicadors: la població que viu sota el llindar de pobresa (persones que viuen en llars amb una renda inferior al 60% de la mitjana de la renda nacional), la població afectada per una privació material severa (no es poden permetre el pagament de quatre dels següents nou ítems: hipoteca, lloguer o pagaments a termini; manteniment de l'habitatge a una temperatura adequada; una setmana de vacances l'any; un àpat amb carn, pollastre o peix cada dos dies; telèfon; televisió; rentadora; cotxe; despeses imprevistes) i la població amb baixa intensitat de treball per llar (nombre de mesos treballats durant l'any per part de tots els membres de la llar en edat laboral en relació amb els mesos que teòricament podrien treballar; una intensitat de treball igual o inferior a 0,20 es considera baixa).

² Segons l'IDESCAT, l'any 2013 es produeix un trencament en la sèrie d'aquesta estadística per un canvi en la forma d'obtenir els ingressos de la llar. A partir d'aquest any s'utilitzen els registres administratius de l'Agència Estatal d'Administració Tributària i la Seguretat Social. Per tant, no es poden comparar aquestes dades amb les sèries anteriors (per exemple, amb les del període anterior a la crisi econòmica).

Gràfic 2. Taxa de risc de pobresa o exclusió social a Catalunya (taxa AROPE) i dels seus components (2013-2016) (unitats: percentatge de població)



Font: IDESCAT. Enquesta de condicions de vida

3.1.2. Indicadors econòmics

L'evolució del PIB a Catalunya (vegeu gràfic 3) mostra que el 2016 ha estat el

millor any des del 2007. En el període 2014-2016 s'ha produït un creixement sostingut, que mostra una dinàmica econòmica que s'ha traduït en una major creació d'ocupació i en una reducció progressiva de la taxa d'atur.

Gràfic 3. Variació interanual en volum (%) del producte interior brut (Base 2010). Oferta. (2007-2017) (Unitats: %)



Font: IDESCAT. Dades corregides d'estacionalitat

Els principals elements que han contribuït al creixement econòmic han estat (Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona, 2017):

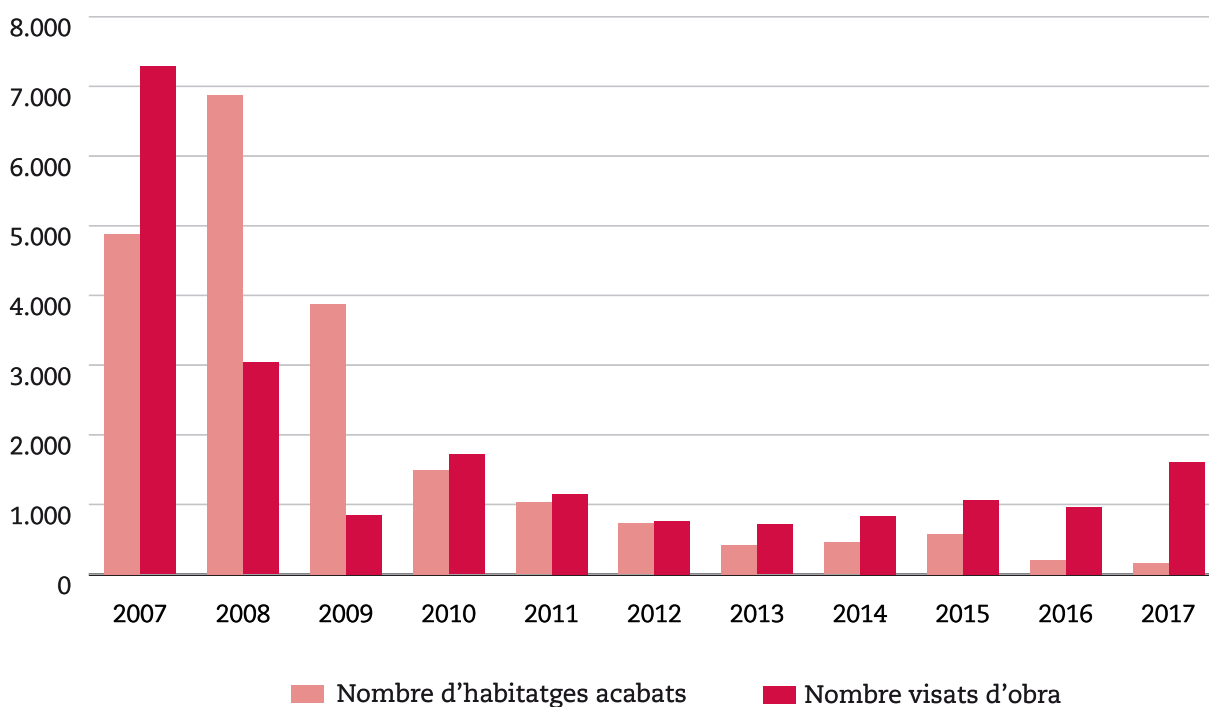
- La demanda interna, sobretot des del 2014: reactivació del consum privat (que representa el 54% el PIB català) i un augment del consum de les administracions públiques que deixa endarrere el descens provocat en el període 2008-2013 per les polítiques d'austeritat.
- El balanç econòmic positiu dels grans sectors econòmics durant el 2016. En especial, l'agricultura (10,1%), la indústria (4,0%) i els serveis (3,2%). En aquest últim sector, cal destacar el pes del turisme amb l'arribada de la xifra record de 18 milions de turistes i un augment de la seva despesa associada a aquests turistes. D'altra banda, el sector de la construcció experimenta un augment important (3,1%) després d'anys en decreixement, lligat sobretot al sector residencial.
- El comerç exterior. Catalunya ha reforçat el seu lideratge quant a la principal comunitat exportadora i importadora de

l'Estat espanyol (25,6% de les exportacions estatals i 28,7% de les importacions).

Segons constata també la Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona en la *Memòria econòmica de Catalunya: any 2016*, “una altra evidència de la millora de l'activitat econòmica respecte als exercicis immediatament precedents es troba en l'evolució del trànsit de vehicles. La intensitat mitjana diària (IMD) de vehicles lleugers ha augmentat tant a les autopistes de peatge, un 4,7% arreu de Catalunya, com en les vies lliures de peatge (3,8%). També ha augmentat de manera notable el trànsit de vehicles pesats (mercaderies) tant per vies convencionals (5,9%) com per vies de peatge (2,7%)”.

Analitzant com a exemple el sector de la construcció, es pot veure que està seguint un creixement lent des del 2013 com es pot observar en el gràfic 4, en què es comparen les dades del mes d'abril en el període 2007-2017. L'abril del 2017, els valors se situen aproximadament al mateix nivell que el 2010 i encara molt lluny dels valors del 2007.

Gràfic 4 - Evolució de la construcció residencial a Catalunya (unitats) en el període 2007-2017 (comparació dels mesos d'abril)



Font: IDESCAT a partir del Ministeri de Foment

A diferència del sector residencial, el sector de l'obra pública manté la tendència baixista a causa de la restricció pressupostària que afecta sobretot les administracions. Concretament, la licitació oficial d'obres a Catalunya ha registrat un descens del 13,2%, una xifra que representa només el 12% del volum de licitació que es va fer el 2008 (dades de la Cambra Oficial de Contractistes d'Obra de Catalunya). Per nivell d'administració, l'Administració local i la de la Generalitat de Catalunya són les que han reduït el volum de les licitacions en un 24% i 36%, respectivament, mentre que l'Estat l'ha augmentat en un 47% (Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona, 2017).

3.2. ANÀLISI DELS ELEMENTS I ELS INSTRUMENTS ADMINISTRATIUS CAUSANTS DE LA CONFLICTIVITAT AMBIENTAL EN EL TERRITORI CATALÀ

Amb la breu anàlisi feta en l'apartat anterior sobre determinats indicadors socials i econòmics, s'observa que actualment, respecte a l'última dècada, hi ha una certa recuperació del ritme de generació d'ocupació, fet que es tradueix en un increment de la demanda interna, en un balanç positiu dels principals sectors econòmics, en un augment del comerç exterior de Catalunya i en una tendència a la reducció progressiva de la taxa de pobresa i exclusió social.

Aquesta tendència econòmica hi és en bona part dels sectors de l'economia del país, però sobretot en la construcció i el turisme. Tot i que el creixement de la construcció encara és molt tímid respecte d'anys com el 2008, té unes conseqüències territorials i ambientals evidents. D'altra banda, el repunt del turisme, que s'ha produït de manera notable en àmbits com la ciutat de Barcelona, la Costa Brava i la Costa Daurada, també ha suposat unes conseqüències territorials i sobretot socials gens menyspreables.

La conflictivitat ambiental a Catalunya ha tingut històricament diferents orígens, que poden anar des de les reivindicacions per un model energètic sostenible, contra determinats processos urbanístics o contra

infraestructures concretes, fins a reivindicacions més globals que han generat moviments que reclamen justícia ambiental. Fruit de l'època de bonança econòmica de finals dels anys noranta del segle passat, però sobretot durant els primers anys del segle actual, la conflictivitat ambiental a Catalunya va ser notable. Fins al punt d'arribar a generar una "nova cultura del territori" batejada per alguns com a "cultura del no".

Però després dels anys crítics de la crisi econòmica, veient la recuperació de l'economia i de certs indicadors socials, cal fixar-se en l'origen de la recent conflictivitat territorial. Es podria dir que bona part d'aquest origen se situaria en determinades actuacions de l'Administració pública, ja sigui en l'àmbit municipal o nacional. A continuació s'analitzen aquests elements causants de la conflictivitat ambiental que s'han estructurat en els blocs següents, en els quals es mostren tres exemples de conflictes territorial relacionats:

- Conflictes generats per instruments de planificació urbanística i territorial.
- Conflictes generats pels dèficits en la planificació i gestió de l'entorn natural.
- Conflictes generats per la manca de control efectiu de la contaminació industrial.
- Conflictes generats per la planificació energètica.

3.2.1. Conflictes generats per instruments de planificació urbanística i territorial

La legislació sobre planificació territorial i urbanística de Catalunya estableix que aquesta ha de respectar principis com ara el de la sostenibilitat, la racionalitat, l'encaix d'usos en el territori i la participació ciutadana en totes les etapes.

Malgrat tot, si se suma el fet que la cultura de la participació ha estat poc arrelada durant dècades en el camp de l'urbanisme i la planificació territorial, i que sovint han prevalgut interessos privats per sobre de l'interès general, la conflictivitat territorial ha estat una constant. Han estat nombroses les associacions veïnals, entitats ecologistes

o plataformes ciutadanes que històricament han liderat aquests moviments.

Tot i així, malgrat que es podria entendre que, amb el pas dels temps, la nova legislació sectorial i la impregnació política de la cultura de la participació els conflictes relacionats amb l'urbanisme i la planificació del territori quedarien resolts, no ha estat així.

Amb els tres exemples que s'esmenten a continuació, es posa de manifest com en els darrers mesos, o el darrer any, la recuperació minsada del sector de la construcció ha retornat al debat social els conflictes relacionats amb aquesta matèria. Molt sovint l'Administració s'ha trobat que, sense tenir resolt el model territorial ni urbanístic, ni tenir establert com fer processos de participació efectius, la societat s'organitzava per donar-hi resposta.

Taula 1. Conflictes generats per instruments de planificació territorial i urbanística

<p>Plans directors urbanístics</p>	<p>Els plans directors urbanístics (PDU) són una figura de la planificació urbanística en coherència amb la planificació territorial regulats pel Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme (article 56), modificat per la Llei 3/2012, de 22 de febrer, de modificació d'aquest decret legislatiu.</p> <p>Des que l'any 2008 es van aprovar els PDU de les àrees residencials estratègiques, a partir de llavors el Govern de la Generalitat de Catalunya, a través del departament competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, ha impulsat diversos PDU, la majoria dels quals han generat conflictivitat territorial o, si més no, debat sobre la seva idoneïtat i forma. Alguns d'aquests casos han estat els PDU de modificació del Centre Recreatiu i Turístic (antic Bcn World), el de l'aeròdrom del Bages, el del Centre Direccional de Cerdanyola del Vallès, el de Gran Via a l'Hospitalet de Llobregat o el de l'aeròdrom de la Cerdanya.</p> <p>En tots aquests casos han sorgit plataformes ciutadanes vinculades a moviments veïnals, ecologistes o polítics que han posat sobre la taula la necessitat que l'ordenació supramunicipal es faci en coherència amb les demandes ciutadanes, alhora que exigeixen participació real i eficaç en els processos de debat sobre l'ordenació territorial i que aquests instruments no manllevin la capacitat i autonomia municipals.</p> <p>En molts d'aquests casos esmentats, les plataformes ciutadanes han acabat recorrent contra la tramitació dels PDU a instàncies judicials. Això posa de manifest que molt probablement l'Administració de la Generalitat no ha trobat l'encaix correcte d'aquests instruments d'ordenació del territori amb la realitat social i les necessitats de la població.</p>
---	--

POUM de Pals

Les previsions urbanístiques del Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM) de Pals, actualment en tramitació, va fer despertar alertes ciutadanes sobre les afectacions al medi natural del nucli de Platja de Pals, concretament els paratges de Rodors, Roca Blanca, Puig Pedrós, els Jonquers, Interpals i Pals Mar.

En un informe emès pel Síndic a inicis del 2017, sobre la base del principi de cautela que regeix en matèria de medi ambient, i per prevenir danys que després no es poguessin reparar, la institució va recomanar a les administracions esmentades que es preservessin del desenvolupament urbanístic determinats sectors. El Síndic també recorda que un dels límits de la discrecionalitat municipal en matèria de planejament és la preservació del medi ambient, en tant que es considera d'interès supralocal.

El Síndic va rebre 447 queixes que alertaven sobre les afectacions ambientals que es produirien si s'aprovés definitivament el text del POUM que està elaborant Pals. Cal tenir en compte que la proposta de POUM preveia la construcció de 2.479 habitatges nous en el terme municipal, dels quals aproximadament 1.700 poden afectar zones de dunes amb pinedes o pinedes mediterrànies, declarades per la Generalitat hàbitats d'interès comunitari (HIC) prioritari.

Malauradament el cas del POUM de Pals només és un exemple de l'increment dels projectes urbanitzadors al litoral de la Costa Brava. Casos com ara el port de Tossa de Mar, el xalet de la Cala Golfet (Palafrugell), apartaments a cala s'Alguer de Palamós, entre d'altres, denoten que, malgrat haver superat el període del boom de la construcció, la tendència urbanitzadora no s'atura.

Pla parcial de la Budellera (Tarragona)

El POUM de la ciutat de Tarragona, després d'una llarga tramitació, va entrar en vigor l'any 2013. Fruit d'aquest POUM, l'any 2016 l'Ajuntament de Tarragona va iniciar la tramitació d'un dels plans parcials previstos, concretament el de la Budellera. Situat al litoral de Tarragona, es preveia, en una superfície total d'1.326.450 m², la construcció de 5.738 nous habitatges i altres usos comercials, equipaments i usos terciaris de fins a dotze pisos d'alçada.

Les reaccions veïnals i ecologistes no van trigar a aparèixer, les quals denunciaven la manca d'aplicació d'una governança i una gestió integrada en aquesta part del litoral, juntament amb la demanda d'un urbanisme evolucionat, sostenible, naturalitzat, modern, amb la conservació dels serveis ecosistèmics i l'aplicació conceptes innovadors. A més, en l'àmbit de la Budellera, i en general per al conjunt de la ciutat, el POUM dictava que calia un desenvolupament urbanístic sostenible amb la utilització racional del territori, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

3.2.2. Conflictes generats pels dèficits en la planificació i la gestió de l'entorn natural

Catalunya disposa d'un territori amb elevats índexs de biodiversitat que confereixen una varietat d'ecosistemes molt rica. La legislació catalana en matèria d'espais naturals, iniciada els anys vuitanta, va ser pionera i va començar a establir el que avui es coneix com a sistema d'espais naturals protegits i la important xarxa d'informació i seguiment de la biodiversitat. Aquest fet va venir acompanyat posteriorment per la transposició de la Directiva d'hàbitats i la Xarxa Natura 2000 europea.

Malgrat tot, ja sigui per manca de recursos pressupostaris, per canvis de rumb polític, o ambdós factors, la planificació i la gestió de l'entorn natural no ha estat a l'alçada dels valors ambientals que s'havien protegir. Això s'ha traduït en dèficits normatius, legislació antiquada i prevalença d'altres polítiques per sobre de les de medi natural.

Tot plegat ha comportat la proliferació de conflictes ambientals que tenen l'origen en aquests dèficits administratius en la planificació i la gestió de l'entorn natural. Tal com es mostra en la taula següent, amb quatre exemples d'aquesta conflictivitat, les conseqüències poden ser tant a escala de tot el territori com molt localitzades en àmbits concrets.

Taula 2. Conflictes generats pels dèficits en la planificació i la gestió de l'entorn natural

<p>Retallades pressupostàries en la gestió dels espais naturals</p>	<p>En els últims anys la inversió pública en la planificació i la gestió de l'entorn natural i en els espais naturals de protecció especial de Catalunya ha patit importants retallades, i el seu pressupost s'ha vist reduït a més de la meitat. Aquest fet ha estat denunciat per col·lectius com ara la Plataforma en Defensa del Patrimoni Natural de Catalunya o l'associació de professionals Conservació.Cat.</p> <p>Això va comportar el desmantellament de determinades polítiques de conservació i va suposar un incompliment d'obligacions i de normatives. Malgrat els informes del Consell de Protecció de la Natura que alertaven d'aquesta situació, aquestes polítiques han continuat fins fa pocs mesos, en què la situació ha començat a revertir. No obstant això, el rastre que ha deixat aquesta retallada de l'Administració és notable: reducció de personal als espais naturals, manca de gestió de determinats hàbitats, supressió de programes de recerca, entre altres impactes que han comportat l'aparició de nous conflictes territorials a Catalunya i la tensió entre diferents sectors socials i econòmics.</p>
--	--

Pèrdua de sòl agrícola al Parc Agrari del Llobregat

La pressió humana exercida durant dècades al delta del Llobregat ha comportat que, progressivament, s'hagi anat reduint el sòl agrícola disponible i, per tant, la producció d'aliments de la zona. Recentment, amb l'aprovació inicial del Pla director urbanístic d'àmbits d'activitat econòmica del delta de Llobregat (PDU-Delta), entitats conservacionistes i plataformes ciutadanes com ara SOS Delta, DEPANA, Ecologistes en Acció, Salvem Oliveretes i alguns partits polítics han denunciat que, davant l'ampliació en 61 hectàrees de sòl en espais lliures, s'ha ampliat en 162 hectàrees el sòl industrial, comercial i hotelier.

Segons denunciava *La Directa* l'any 2016, en un informe publicat per la mateixa Autoritat Metropolitana de Barcelona (AMB) el mes de maig de 2014 i elaborat per la Direcció de Serveis d'Urbanisme, anomenat *Polígons d'activitat econòmica a l'AMB*, es fa palès que de les 566 hectàrees de polígons industrials que hi ha als tres municipis afectats pel PDU, el 9,14% de la superfície encara no ha estat urbanitzada i un 18,33% presenta deficiències. En addició a aquestes xifres, hi ha un 27,13% dels polígons que no tenen activitat. En total unes 153,81 hectàrees que no tenen activitat i ja estan disponibles. Una xifra molt propera a les 162 hectàrees que el PDU preveu destinar a l'activitat econòmica privada. Així mateix, el PDU de Gran Via ha estat denunciat perquè el seu desenvolupament suposaria la reducció de sòl agrícola de l'àrea de Can Trabal.

Aquest és segurament un exemple de conflicte generat pel desencaix entre planificació de l'activitat econòmica a l'entorn de Barcelona, planificació de l'activitat agrària i valorització dels serveis ecosistèmics que ofereix el delta del Llobregat.

Bloqueig del Parc Natural de les Muntanyes de Prades

L'any 1976 la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) va publicar el llibre *Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans*, en el qual ja es recollia la necessitat d'impulsar la creació del Parc Natural de les Muntanyes de Prades, atesa la rica biodiversitat present a la zona. No va ser fins al 2001 que la Generalitat va prometre crear-lo, però fins al 2006 no es va presentar l'avantprojecte del Parc Natural de les Muntanyes de Prades.

Malgrat tot, el projecte va quedar aparcat fins que el 2014 el Departament de Territori i Sostenibilitat va anunciar l'objectiu de crear tres parcs naturals: el Montsec, les capçaleres del Ter i el Freser, i el de les Muntanyes de Prades abans de finalitzar el 2017. Per la seva banda, el Parlament ha aprovat resolucions a favor de la creació d'aquest parc natural i alguns municipis de l'entorn del futur parc estan aprovant mocions de suport. Però a hores d'ara encara continua sense entreveure-se'n l'aprovació a curt termini.

Ja sigui per la manca de consens absolut entre els municipis que han de conformar el nou parc o bé per la manca de voluntat clara i expressa de la Generalitat de Catalunya, el nou parc resta bloquejat i automàticament aquesta situació genera una certa conflictivitat territorial: manca d'instruments i personal de gestió per a aquesta rica biodiversitat, divergències en les mesures de gestió de l'ús públic a la zona, manca de regulació i control efectiu d'activitats econòmiques amb potencial impacte ambiental sobre l'entorn natural, etc.

Dipòsits salins del Cogulló i de la Butjosa a Sallent

L'abocament de residus salins en el dipòsit del Cogulló a Sallent, a la conca del riu Llobregat, gestionats per la companyia minera Iberpotash, del grup ICL, va ser prohibit pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya fa uns quants anys. Es tracta d'un problema complex perquè el tancament del dipòsit salí podia representar la pèrdua de molts llocs de treball. Així, el mateix TSJC va concedir el mes de juny de 2017 una nova pròrroga amb un termini màxim de dos anys perquè es fes el tancament de l'abocador salí.

D'acord amb la informació del seu web corporatiu, ja s'ha començat la construcció de la primera planta de purificació de sal a Sallent. L'inici d'aquesta construcció forma part de les mesures transitòries que ha d'adoptar l'empresa per minimitzar l'ús del dipòsit del Cogulló durant el període que sigui necessari per traslladar de manera adequada la producció de Sallent a Súria.

Recentment, la Comissió Europea ha enviat un dictamen a Espanya amb relació a aquest assumpte, al qual ha de respondre en el termini de dos mesos, perquè considera que els estats han de vetllar perquè les instal·lacions de residus de la indústria extractiva compleixin les directrius europees sobre residus industrials d'extractius. La Comissió Europea podria portar el cas dels residus salins al Tribunal de Justícia de la UE.

Font: Elaboració pròpia

3.2.3. Conflictes generats per la manca de control efectiu de la contaminació

L'activitat industrial, i també l'agrícola i ramadera generen uns impactes ambientals que es tradueixen en forma de contaminació envers diferents vectors ambientals: aire, aigua, sòls, biodiversitat, medi geològic, patrimoni cultural, etc. L'Administració ambiental i, en determinats casos, els ajuntaments són els responsables de la determinació dels límits i les condicions a les activitats perquè redueixin al mínim l'afectació i se'n compensi l'impacte residual. Així mateix, aquesta administració també és

la responsable de vetllar pel compliment de les condicions fixades i, sobretot, vetllar perquè no hi hagi danys sobre el medi ambient i les persones.

Ja sigui per una manca d'efectius personals, per un marc legislatiu complex a l'hora de posar-se en pràctica, per no obstaculitzar excessivament l'activitat econòmica o per altres motius que es podrien desconèixer, Catalunya ha patit diversos casos de conflictes ambientals que tenen l'origen en un mal control administratiu o legislatiu sobre determinades activitats. En la taula següent es mostren tres casos que il·lustren aquesta situació.

Taula 3. Conflictes generats per la manca de control efectiu de la contaminació

<p>Contaminació de les aigües per purins</p>	<p>En un informe del Síndic publicat l'any 2016 s'alertava de la situació generada a Catalunya al voltant de la contaminació de les aigües per un excés de nitrats provinents dels purins. L'informe alertava que, malgrat la regulació existent i la declaració de determinades zones com a vulnerables per la contaminació de nitrats, una part del territori continua contaminat per nitrats, amb les conseqüències que comporta aquest fet per al medi ambient i la salut de les persones.</p> <p>L'any 2006 el Síndic de Greuges va tramitar una actuació d'ofici amb relació a 100 xarxes d'aigua de Catalunya que contenien un excés de nitrats i que superaven els límits permesos per la legislació vigent i feien que l'aigua no fos potable. El Grup de Defensa del Ter va fer públic un estudi, el març de 2015, en el qual es posava de manifest que la meitat de les fonts d'Osona no eren potables per l'alta concentració de nitrats.</p> <p>En el mateix informe el Síndic efectuava una sèrie de recomanacions dirigides a esmenar certs dèficits de l'Administració per corregir la situació: aprovació d'un PDU d'ordenació del sector, aprovació d'una moratòria, elaboració d'un estudi dels costos de la depuració, creació d'una taula sectorial, intensificació dels controls, aplicació d'un règim sancionador, etc.</p> <p>El cas dels purins és, de nou, un exemple de conflicte ambiental que s'ha generat i s'ha agreujat en part per la desregulació administrativa del sector, i també per la manca d'aplicació de mesures urgents i de xoc per fer front a l'amenaça ambiental.</p>
<p>Contaminació atmosfèrica al Camp de Tarragona</p>	<p>La preocupació per la qualitat de l'aire i per saber quin aire es respira ha estat una demanda ciutadana creixent en els darrers anys. Aquesta preocupació s'ha pogut constatar en entorns urbans com Barcelona, on s'ha posat el focus sobretot en la contaminació dels vehicles i del port, però també a l'entorn dels polígons petroquímics del Camp de Tarragona. És en aquest segon lloc on la preocupació ha desencadenat un conflicte ambiental al qual cal prestar atenció.</p> <p>Fruit de tot un seguit d'incidències de la indústria petroquímica al polígon nord de Tarragona, es va articular la Plataforma Cel Net, que, conjuntament amb altres entitats del territori, va començar a exigir controls específics a la indústria, transparència en les dades dels controls de les emissions i estudis sobre la qualitat de l'aire. Després de molts anys d'insistència, la Generalitat va crear la Taula de la Qualitat de l'Aire del Camp de Tarragona, espai on s'havien de posar en comú les preocupacions existents i posar les bases per als estudis que calia encarregar. Els resultats de les primeres sessions d'aquesta taula van posar de manifest, d'una banda, la possibilitat de millorar els controls actuals i la informació disponible, però, de l'altra, també la manca d'uns interlocutors directes entre la indústria i la ciutadania en casos d'incidents que puguin posar en risc la qualitat de l'aire.</p>

Activitats extractives

L'activitat minera i extractiva a Catalunya ha estat un sector econòmic que s'ha implantat a bona part del territori, no exempt de conflictivitat a causa del seu evident impacte ambiental. Malgrat que en molts casos els processos de restauració ambiental de l'activitat, un cop finalitzada l'explotació, ha estat correcta i el seu funcionament ha garantit l'aplicació de les mesures de prevenció dels impactes ambientals generats, en altres casos no es pot afirmar el mateix.

Un dels territoris de Catalunya que ha patit una concentració més alta d'activitats extractives per municipi i amb conflictivitat ambiental associada ha estat la comarca del Baix Camp i la part de l'Alt Camp que hi limita. Municipis com ara Riudecols, Vilanova d'Escornalbou, Colldejou, l'Aleixar, Alforja, l'Albiol, Alcover, Riudoms, l'Argentera, entre d'altres, que veuen amenaçats els seus paisatges identitaris amb nous projectes de pedreres, són els principals afectats.

La desregulació d'aquesta tipologia d'activitats que hi ha hagut durant molts anys en el planejament urbanístic municipal, facilitada per una relaxació de l'activitat inspectora de l'Administració competent, ha generat que les activitats extractives s'hagin convertit en el principal focus de conflictivitat ambiental en aquests territoris, fins al punt que l'Administració pública ha generat desconfiança envers el ciutadà, que es veu indefens davant tot un seguit d'empreses que impacten greument sobre el seu entorn.

Font: Elaboració pròpia

3.2.4. Conflictes generats per la planificació energètica

La planificació energètica a Catalunya, pel que fa a la generació i la distribució, és una competència que, a causa de la seva fragmentació entre Estat i autonomia, no ha quedat resolta. Si bé l'Administració de la Generalitat ha planificat bona part de la generació energètica, sobretot en el camp de les renovables, és cert que la generació nuclear, hidroelèctrica (riu Ebre) i gasística està marcada en bona part per l'agenda política estatal.

A aquest fet, cal sumar-hi el poc consens territorial que sovint ha marcat les decisions sobre la planificació energètica. Se'n podrien trobar exemples històrics en el cas nuclear a Catalunya i en la generació de residus d'aquesta font energètica, però també en la implantació

de l'energia eòlica, la generació per biomassa o la construcció d'infraestructures per a la distribució energètica. A més, l'interès europeu sobre les infraestructures de transport energètic a escala intercontinental ha suposat que molt sovint els interessos locals, plenament legítims, hagin estat silenciats pels interessos comunitaris europeus i internacionals.

En definitiva, la suma de la fragmentació competencial, la divergència d'interessos polítics a diferents nivells, el poc consens territorial i les conseqüències ambientals de la generació elèctrica ha acabat comportant, lògicament, una sèrie de conflictes territorials no resolts. En la taula que s'exposa a continuació s'exemplifica aquesta situació a partir de tres casos de conflictes territorials nascuts a partir de la planificació en la generació i la distribució energètiques.

Taula 4. Conflictes generats per la planificació energètica

<p>Nous parcs eòlics de la Terra Alta i el Baix Camp</p>	<p>El desplegament de les zones de desenvolupament prioritari (ZDP), que han patit diversos obstacles procedimentals i judicials en els últims anys, s'ha iniciat recentment amb la ZDP VII corresponent a la comarca de la Terra Alta, concretament amb la instal·lació de 30 aerogeneradors, que en total representen 90 MW de potència eòlica, als municipis de Vilalba dels Arcs, Batea i la Pobla de Massaluca.</p> <p>L'anunci d'aquests parcs eòlics, publicat l'estiu del 2017, ha aixecat l'oposició en bloc de bona part de la comarca, sobretot dels sectors econòmics que es dediquen a l'agricultura, el vi i el turisme rural. Aquesta reacció, sumada als requeriments constants de la societat per disposar de més temps d'anàlisi del projecte i de reflexió global sobre el futur d'aquesta energia en un territori que ja acull nombrosos parcs eòlics, ha fet que el debat sobre l'energia eòlica s'hagi tornat a obrir sense unes directrius clares de l'administració competent.</p> <p>Un altre cas recent de nous parcs eòlics projectats, però sense un marc planificador clar, ha estat una sèrie de projectes de miniparcs eòlics a la comarca del Baix Camp, que, sense un consens territorial previ, s'han volgut implementar per sorpresa de la societat civil.</p>
<p>Línia de molt alta tensió</p>	<p>El projecte d'interconnexió elèctrica a través de línies de molt alta tensió, que ja s'ha iniciat en trams com el que uneix les comarques empordaneses amb França, no ha estat lliure de controvèrsia i conflictivitat territorial.</p> <p>Aquest ambiciós projecte, que sobre el paper es justifica per la necessitat de garantir el subministrament i l'eficiència en el transport elèctric, ha estat fragmentat en diferents trams al llarg del territori català. Aquest fet ha comportat que el projecte de la MAT en conjunt no sigui una realitat i que només funcioni parcialment.</p> <p>A causa de les protestes socials, entre altres factors, la MAT ha estat aturada en trams com el Camp de Tarragona, el Priorat i les Terres de l'Ebre, i ha estat fortament qüestionada arreu on es preveu implantar per fer-ne la connexió futura amb els trams en funcionament. Ara bé, el desenvolupament de grans centres de producció energètica al nord d'Àfrica i l'interès creixent del centre d'Europa a tenir connexions elèctriques amb el sud fan que el projecte global de la MAT sigui plenament latent.</p> <p>Tot plegat denota que la MAT, lluny de ser un projecte d'interès general i de construcció prioritària per qüestions de planificació energètica nacional, es desplega com un projecte molt a llarg termini que, en tot cas, respondria a interessos que van més enllà de l'àmbit nacional i que tard o d'hora acaben obviant els interessos i les reivindicacions locals.</p>

Gasoducte MidCat

El MidCat és un gasoducte de 311 quilòmetres i 1 metre de diàmetre entre Catalunya (Martorell) i Occitània (Barbairan-França), el primer tram (Martorell-Hostalric) del qual es va construir el 2011. Segons la mateixa Direcció General d'Energia, Mines i Seguretat Industrial de la Generalitat de Catalunya, “en una visió global de l'actual xarxa de gas europea, s'evidencia la forta dependència del gas provinent dels jaciments del mar del nord d'Europa i l'aprovisionament del gas de Rússia.

Pel que fa al sud d'Europa, el subministrament des dels jaciments del Magreb cap a Europa bàsicament es fa a través d'Itàlia, ja que l'abastiment per gasoducte a la península ibèrica té per finalitat el consum interior. [...] Observant els punts d'interconnexió del gas Magreb cap a Europa, la península Ibèrica és deficitària en possibilitat d'evacuació de gas cap al nord d'Europa.”

Però, d'altra banda, la Plataforma de Resposta al MidCat afirma que “la construcció del primer tram es va dur a terme sense cap tipus de consciència ambiental o procés de restauració adient, i amb un lamentable procés de participació o consulta amb les comunitats de les poblacions afectades. Es preveu que el gasoducte continuï creuant i malmetent més espais naturals, rius, boscos i terres de conreu, aquest cop cap a les comarques de la Selva, el Gironès, el Pla de l'Estany, l'Empordà, el Vallespir, el Roselló i l'Aude”.

Com en el cas de la MAT, es tracta d'un cas de planificació energètica a escala global que difícilment respon a necessitats estrictes del territori català i que genera un rebuig social notable, ja que el projecte passa per sobre dels interessos territorials, el respecte per l'entorn natural i la satisfacció de les necessitats energètiques de la població catalana.

Font: Elaboració pròpia

4. VIES CAP A LA SOLUCIÓ DELS CONFLICTES TERRITORIALS A CATALUNYA: JUSTÍCIA AMBIENTAL I RESTAURATIVA, EQUITAT I MEDIACIÓ

Les agressions al territori ho són també a les persones que hi viuen, ja que les tensions i els conflictes que en resulten els viuen en pell pròpia els habitants. Aquestes agressions deterioren les relacions humanes i són un terreny propici per a la desconfiança, les desavinences i la confrontació. Una situació que no afavoreix la construcció de solucions ni la convivència.

Així doncs, com es poden restaurar les relacions entre els actors del territori que s'han deteriorat a causa d'un impacte territorial?

Equitat i justícia ambiental com a base

Afrontar els conflictes territorials des del concepte d'*equitat*, en un sentit ampli, pot ajudar d'entrada a conèixer l'arrel del problema. Segons la publicació elaborada pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de la Generalitat de Catalunya, titulada *Equitat ambiental a Catalunya: Integració de les dimensions ambiental, territorial i social a la presa de decisions*,³ l'*equitat ambiental* "pretén aconseguir una distribució equitativa dels béns i els impactes ambientals entre els diferents col·lectius socials i territoris, així com aconseguir que tots els ciutadans tinguin oportunitats per igual de participar en la presa de decisions amb implicacions sobre el seu entorn. Aquests objectius s'estan reafirmant com a imprescindibles per a qualsevol societat que vulgui afrontar el repte de la sostenibilitat amb èxit."

Segons assenyalen els autors de l'estudi esmentat, l'*equitat ambiental* cal entendre-la des de tres vessants: l'*equitat procedimental*, l'*equitat geogràfica* i l'*equitat social*.

Així doncs, tenint en compte els exemples de conflictes exposats en el capítol anterior d'aquest informe, molts dels focus de conflictivitat es resoldrien si s'assolís l'*equitat procedimental*, és a dir, si es millorés la

transparència, l'accés a la informació, la intervenció en la presa de decisions i el consens territorial.

D'altra banda, mitjançant l'*equitat geogràfica*, es resoldrien els desequilibris territorials existents avui dia a Catalunya, origen de bona part dels conflictes ambientals. Això implica necessàriament l'elaboració col·legiada d'instruments de planificació i d'ordenació d'elements com ara l'energia, les infraestructures, el medi natural, l'aigua, entre molts altres.

Finalment, per mitjà de l'*equitat social*, s'aconseguirà posar la ciutadania al mateix nivell econòmic i cultural que els qui prenen les decisions, a fi de no generar desigualtats afegides.

Alguns autors situen l'*equitat ambiental* de la mà del concepte *justícia ambiental*, ja que s'hi pretén donar una aproximació política. L'Agència de Protecció del Medi Ambient (EPA) dels Estats Units defineix la *justícia ambiental* com "el tractament just i la participació de tothom, sense importar-ne la raça, el color, la nació d'origen o d'ingrés per al desenvolupament, la implementació i la posada en pràctica de lleis, regulacions i polítiques ambientals.

Un tractament just significa que cap grup de població, incloent-hi diferents races o grups socioeconòmics, ha de carregar amb un percentatge desproporcionat d'impactes ambientals negatius com a conseqüència de les operacions industrials, municipals o comercials o de les polítiques i els programes federals, estatals o locals.

Participació significa que les comunitats potencialment afectades tenen la possibilitat adequada de participar en les decisions relacionades amb les activitats que afecten el medi ambient o la salut; que la seva participació pública pot influir en les decisions que prenen les agències reguladores; que les preocupacions de tots els participants s'han de tenir en consideració en la presa de decisions, i que els responsables de la presa de decisions faciliten la participació de les persones potencialment afectades".

³ Autors: Miquel Ortega Cerdà i Maria Calaf Forn

Noves vies de diàleg

Les pràctiques restauratives es poden plantejar com a eines eficaces per restaurar les relacions entre els actors d'un conflicte ambiental. La base d'aquestes eines és crear espais de confiança, on el diàleg flueixi amb llibertat, a partir dels elements que més caracteritzen i humanitzen les persones: poder expressar els sentiments i les necessitats, i poder-se sentir escoltades en un total respecte i en un marc d'igualtat.

L'origen de les pràctiques restauratives es troba en la justícia restaurativa. Un concepte centrat a reparar el dany causat a la víctima i a recuperar el curs de la vida de les persones implicades en un conflicte: l'agressor, la víctima i la comunitat en què viuen. Les primeres experiències s'atribueixen als primers pobles d'Amèrica del Nord i d'Àfrica. Posteriorment, en la dècada dels setanta, investigadors en criminologia se n'inspiren per crear la justícia restaurativa.

Actualment, hi ha diverses organitzacions en diferents països que promouen l'ús de les pràctiques restauratives. Per exemple, l'International Institute for Restorative Practices (IIRP, als EUA, Austràlia i Europa), l'European Forum for Restorative Justice (UE) o l'Institut Français pour la Justice Restaurative (França). A Espanya, diversos governs hi donen suport, com el de Catalunya i el País Basc.

Un exemple de pràctica restaurativa que es pot aplicar als conflictes ambientals són els cercles de paraula. Aquesta eina contribueix a crear un clima favorable a la convivència i a reforçar valors fonamentals com ara: la igualtat de tots els integrants del grup, l'oportunitat d'escoltar i de ser escoltat, la seguretat i confiança en sentir-se exposat i protegit alhora, la responsabilitat compartida de la gestió de la problemàtica, la propietat col·lectiva del resultat o la restauració de la convivència mitjançant el restabliment de les connexions afectives.

En aquests cercles, els participants poden decidir fer un pla d'accions, en el qual es comprometen lliurement a dur a terme les mesures. Quan els actors es responsabilitzen del seu compromís, la possibilitat que es dugui a terme la mesura i es perpetui com

un nou comportament és molt més alta que quan la solució és imposada per una de les parts.

La mediació ambiental com a sortida a la conflictivitat

El principi 10 de la Declaració de Río sobre el medi ambient i el desenvolupament de l'any 1992 assenyalava que "la millor manera de tractar les qüestions ambientals és amb la participació de totes les persones interessades, en el nivell que correspongui. En el pla nacional, tota persona ha de tenir un accés adequat a la informació sobre el medi ambient de què disposin les autoritats públiques, inclosa la informació sobre els materials i les activitats que suposen perill per a les seves comunitats, i també l'oportunitat de participar en els processos d'adopció de decisions. Els estats han de facilitar i fomentar la sensibilització i la participació de la població, posant la informació a disposició de tothom. S'ha de promoure l'accés efectiu als procediments judicials i administratius, entre d'altres, la compensació de danys i els recursos pendents."

Pel que fa a la difusió de la informació ambiental, és vigent la Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient. D'acord amb aquesta llei, les administracions estan obligades a lliurar la informació ambiental que es demani, com a màxim, en el termini de dos mesos.

De fet, en aquesta línia, l'*Informe al Parlament 2006* inclou una referència a la necessitat de facilitar la difusió de la informació ambiental en els termes següents: "L'accés a la informació i la participació del ciutadans en els afers públics no solament n'és un dret, sinó també és una mesura de prevenció i, si cal, de gestió del conflicte actual o, previsiblement, futur. La normativa de dret positiu és extensa en matèria de participació i informació, tant d'aplicació general com específica als diversos processos administratius existents.

Com a darrera novetat, cal esmentar la Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia

en matèria de medi ambient, que incorpora les darreres directives en aquest àmbit i que deroga l'anterior Llei 38/1995, de 12 de desembre. A més, molts ajuntaments aproven les seves pròpies normatives, moltes de les quals amb una important vocació innovadora. Així mateix, també es disposa d'una important bateria de declaracions i manifestos de lliure adhesió, com ara la Carta de salvaguarda del drets humans a la ciutat, els processos de participació coneguts com a Agenda 21 o la Carta d'Aalborg”.

L'any 2010 el *Llibre blanc de la mediació a Catalunya*, elaborat pel Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, ja destacava la mediació ambiental com a via per a la gestió i la resolució dels conflictes ambientals al nostre territori. Així doncs, sota aquest principi, la mediació s'obre com una via per donar resposta a les qüestions ambientals un cop entren en conflicte.

Segons Mondéjar (2014),⁴ cal entendre la mediació com “la participació d'una tercera part neutral i imparcial que guia les parts en conflicte que negociïn amb la finalitat d'aconseguir els seus objectius. És un procés voluntari, on les decisions s'accepten mútuament i es minimitzen els

efectes negatius del conflicte”. La mateixa autora assenyala els següents trets característics de la mediació ambiental:

- Flexible
- Voluntària, des del principi fins al final
- Confidencial
- Col·laborativa entre les parts
- Mediator imparcial, neutral i amb una qualificació tècnica en matèria ambiental

Així doncs, amb instruments de mediació que alhora facilitin l'accés a la informació, la transparència, la participació, el consens territorial, l'accés a la justícia ambiental i, en definitiva, a l'equitat ambiental, es podria aconseguir una gestió i una solució eficaces de la conflictivitat ambiental. És per aquest motiu que una bona proposta seria la creació d'un gabinet de mediació ambiental de Catalunya, que podria ser el responsable de fer un seguiment dels conflictes ambientals que succeeixen al territori català i hauria de vetllar per resoldre'ls, posant les parts en contacte i aplicant les metodologies específiques de mediació ambiental.

⁴ Mondéjar, R. (2014). *Mediación ambiental: recursos y experiencias*. Madrid: Editorial Dykinson.

5. CONCLUSIONS

1. Per fer efectiva i real la participació en el procés d'elaboració del planejament, els tràmits d'informació pública i d'audiència no han d'incloure períodes de vacances. S'ha de posar a l'abast de tothom informació clara i entenedora, i donar el suport tècnic necessari per facilitar la comprensió dels textos, el contingut dels quals, a més, no pot ser ni contradictori, ni ambigu, ni imprecís.
2. Un dels límits de la discrecionalitat municipal en matèria de planejament és la preservació del medi ambient.
3. L'avaluació ambiental està pensada no per aconseguir una declaració de viabilitat ambiental dels plans i projectes, sinó per evitar agressions a la natura.
4. El planejament urbanístic ha de respectar el principi de cautela per preservar el medi ambient de danys de reparació difícil o impossible.
5. Malgrat la legislació sectorial i la impregnació política de la cultura de la participació, els conflictes relacionats amb l'urbanisme i la planificació del territori no han quedat resolts.
6. Si s'assolís l'equitat procedimental, és a dir, si es millorés la transparència, l'accés a la informació, la intervenció en la presa de decisions i s'intentés el consens territorial molts dels focus de conflictivitat es resoldrien.
7. Amb instruments de mediació que alhora facilitin l'accés a la informació, la transparència, la participació, el consens territorial, l'accés a la justícia ambiental i, en definitiva, a l'equitat ambiental, es podria aconseguir una gestió i una solució eficaces de la conflictivitat ambiental.

6. RECOMANACIONS

En primer lloc, i abans de numerar les recomanacions específiques, es fa una reflexió general, que ha de ser el punt de referència de les actuacions que s'han de dur a terme.

La jurisprudència dels tribunals ha anat consolidant una doctrina segons la qual el desenvolupament urbanístic i la implantació d'infraestructures en el territori han d'estar justificats per necessitats acreditades, de manera que no és possible aquest desenvolupament per crear-ne la necessitat, sinó que aquesta ha d'existir prèviament i s'ha de justificar com a base i condició sine quan non. Aquesta jurisprudència ha tingut en compte, a més, els principis fixats en documents internacionals significatius com el de la Conferència de les Nacions Unides sobre l'Habitatge i el Desenvolupament Urbà Sostenible (Hàbitat III). Destaquen, en aquest context, les sentències del Tribunal Suprem de 28 de juliol de 2015 i de 3 de febrer de 2017, i també la del Tribunal Superior de Justícia de Madrid de 15 de desembre de 2017, entre d'altres. Aquestes sentències recullen els principis següents:

Únicament es pot urbanitzar el sòl necessari per satisfer les necessitats que es justifiquin. No es poden articular raons econòmiques per justificar el desenvolupament urbanístic o el finançament d'infraestructures.

És imperatiu garantir la sostenibilitat del medi ambient, promovent l'ús sostenible del territori i dels recursos en el desenvolupament urbanístic, protegint els ecosistemes i la diversitat biològica, i incentivant l'adopció d'estils de vida saludables en harmonia amb la natura per mitigar el canvi climàtic.

El sòl, a més d'un recurs econòmic, també és un recurs natural escàs i no renovable. Des d'aquesta perspectiva, tot el sòl rural té un valor ambiental digne de ser ponderat.

1. En els projectes urbanístics i mediambientals les administracions han de garantir la preservació i la sostenibilitat del territori en tant que afecten els drets de les persones. Cal reivindicar la valoració de l'alternativa zero en els projectes urbanístics i ambientals, com una forma d'assegurar la conservació del patrimoni comú davant d'actuacions injustificades.

2. Cal que l'actuació dels poders públics en matèria de paisatge garanteixi la seva evolució harmònica d'acord amb els conceptes

d'utilització racional del territori, de desenvolupament urbanístic sostenible i de funcionalitat dels ecosistemes. I, en la mesura que sigui possible, s'han analitzar els nous planejaments i compensar irregularitats existents, si s'escauen. Cal analitzar i garantir-ne el compliment a tot Catalunya.

3. Cal recordar que el territori és un bé comú que ha de ser objecte de protecció per a generacions futures.

4. Abans de la tramitació del planejament urbanístic general, les administracions haurien de tenir en consideració les opinions i els criteris de les persones especialment afectades, per la qual cosa se'ls hauria d'explicar el projecte, i també preveure la possibilitat de l'alternativa.

5. Les administracions no haurien de considerar el tràmit d'informació pública com un acte administratiu al qual es veuen obligades. Ans al contrari, haurien de veure el tràmit com la possibilitat que la ciutadania pugui exercir els seus drets. Per tant, en el tràmit d'informació pública l'administració competent ha de ser més activa a l'hora d'assegurar la màxima informació a la ciutadania i de respondre amb claredat i concreció als dubtes o les objeccions que presentin. Així doncs, caldria tenir en compte els elements següents:

- En tràmits d'informació pública i audiència, s'ha de garantir que les persones directament afectades en siguin coneixedores.
- Als tràmits d'informació pública se'ls ha de donar publicitat, pels mitjans de què es disposi, perquè qualsevol persona interessada en tingui coneixement.
- Cal tenir en compte mecanismes d'informació adequats a escala territorial que garanteixin l'interès general i de tot Catalunya.
- No s'han de fer en períodes de vacances, ja que, si bé es compleix amb el tràmit, fa l'efecte que es vol amagar a la ciutadania.

- La informació ha de ser clara, entenedora i precisa, i s'ha de posar el suport tècnic necessari al servei de les persones.

- Si el projecte afecta un col·lectiu concret, i en qualsevol cas sempre que sigui possible, s'han de programar reunions informatives amb les persones veïnes.

6. Cal aprovar urgentment una nova llei de territori que sigui un marc integral en matèria d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge.

7. La tramitació d'aquesta llei era una prioritat del Govern l'any 2013. Però l'any 2018 el projecte de llei encara no està aprovat. Mentrestant, les males praxis que es volien corregir amb la nova llei es continuen produint. I les noves praxis més tendents a la conservació del territori no s'han legislat.

8. En la nova llei del territori caldria incorporar el criteri d'equitat geogràfica, com a principi per resoldre els desequilibris territorials existents avui dia a Catalunya, origen de bona part dels conflictes territorials.

9. La discrecionalitat municipal no pot ser un impediment per fer una política conjunta de preservació del medi ambient a l'hora de fer el planejament municipal.

10. En el planejament dels usos agrícoles i industrials, a banda de cercar un reequilibri del territori, s'han de tenir presents els costos mediambientals que poden derivar-se'n. Un territori equilibrat i un medi ambient sostenible també reverteix en guanys per a la societat.

11. En el planejament municipal cal respectar el principi de cautela per preservar el medi ambient de danys de reparació difícil o impossible.

12. S'ha de tenir en consideració el cost benefici que pot suposar l'execució d'un determinat projecte per al territori i les persones que hi viuen.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

